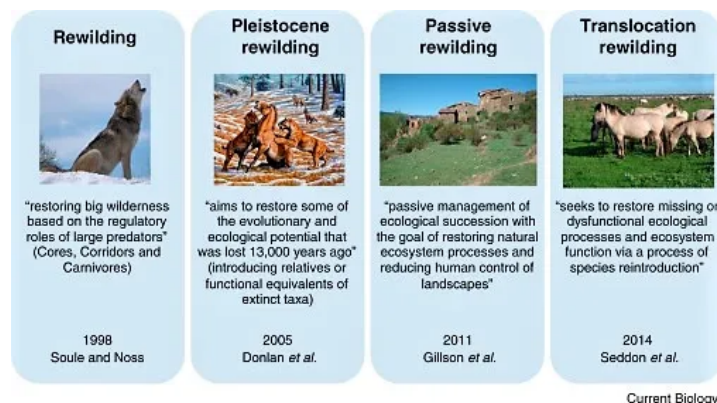

NATURPLEJE

Rewilding er ikke nogen simpel sag – eller vidundermetode

2. august 2019 / Af **Kjeld Hansen** / 7 Kommentarer

Current Biology

Rewilding: gammel vin på nye flasker? De vigtigste definitioner på rewilding fra de seneste 20 år viser, at rewilding har udviklet sig mod genindførelse af arter som et vigtigt operativt værktøj og mod at omfatte genopretningsøkologi. Fotos: (venstre til højre): Retron, Wikimedia Commons, Mauricio Antón, Teodoro Lasanta, GerardM, Wikimedia Commons. Illustration fra artiklen.

For nylig skabte en kritisk artikel om rewilding her på gylle.dk en ophedet debat, hvor svorne tilhængere af hestegræsning som alletiders vidundermetode til at genskabe storslåede blomsteroverdrev stod stejlt overfor mere moderat begejstrede skeptikere. Tidligere forsøg på at mane til eftertanke blandt de dogmatiske rewilding-tilhængere er også blevet mødt med grove beskyldninger om videnskabelig "uredelighed" fra autodidakte naturentusiaster, hvilket synes at vise, at der er stort behov for en langt mere evidensbaseret diskussion. Artiklen "Rewilding is the new Pandora's box in conservation" fra 2016 er skrevet af en håndfuld internationalt velrespekterede biodiversitetsforskere, så den er god at få forstand af for læsere, der søger reel viden om emnet og ikke vil nøjes med dogmatiske slagord. Vi bringer resumeet og et par uddrag. God fornøjelse!

"Bestræbelserne på at gendanne økosystemer gennem (re)introduktion af arter ses af mange som en metode til at modvirke tabet af biodiversitet og de funktioner og ydelser, som biodiversitet leverer til menneskeheden. Derudover kan rewilding føre til øget offentligt engagement og entusiasme for bevarelsen af biodiversitet.

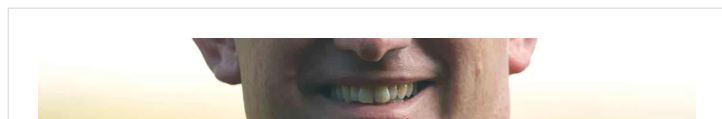

Professor Carsten Rahbek, KU, er blandt forskerne bag denne artikel.

Men hvad er egentlig rewilding, og er begrebet baseret på sund økologisk forståelse?

Her viser vi, at der er en bekymrende mangel på enighed om, hvad rewilding er, og hvad det ikke er, hvilket problematiserer en klar redegørelse for rewildingens mål, fordele og potentielle konsekvenser. Vi påpeger også, at videnskabelig støtte til de vigtigste økologiske antagelser bag rewilding, såsom top-down kontrol af

økosystemer, er begrænset. Desuden er økologiske systemer dynamiske og i stadig udvikling, hvilket gør det udfordrende at forudsige konsekvenserne af introduktion af nye arter.

Hvad bør naturpleje bygge på – begejstringsbrøl eller botanisk evidens?

DEBAT – Græssende heste har skabt insektparadis: Har ikke set magen i 25 år
Vintergræsning på Ebeltoft-halvøen har forvandlet et naturområde til et smukt blomsterhav med flere sjældne både dyre- og plantearter. Sådan skriver Danmark Naturfredningsforening den 5. juli 2019 med naturvejleder Morten D. D. ... Læs resten af

Vi præsenterer også eksempler på introduktioner eller genindførelser, der er mislykkedes, eller der provokerer med uventede negative konsekvenser, og vi fremhæver, at kontrollen med og udryddelsen af individer fra mislykkede translokationer har vist sig at være ekstremt udfordrende og økonomisk kostbar.

Nogle af rewildingens mest engagerede fortalere kan muligvis hævde, at vi går ind for "ikke at gøre noget" i stedet for, men sådan er det ikke. Vi går blot ind for forsigtighed og en øget forståelse og opmærksomhed på, hvad vi ikke ved om rewilding, og hvilke potentielle output, især økologiske konsekvenser, rewilding kan have.

(...)

Vi er ikke de første til at påpege, at rewilding står over for betydelige udfordringer. Faktisk anerkender flere talsmænd uden besvær nogle af udfordringerne, herunder de teoretiske og økologiske grunde til rewilding og manglen på cost-benefit-analyser af rewildingsprojekter.

Læs [artiklen](#) om det stærkt problematiske "rewilding"-projekt i Holland.

Derudover savnes der kvantitativ dokumentation for de resultater, rewilding-projekter sigter mod at opnå, og fokus i rewilding-projekter på funktioner snarere end på biologisk mangfoldighed, er tvivlsom. Forholdet mellem biodiversitet og de øvrige funktioner, som økosystemer leverer, er sjældent blevet vurderet globalt i naturlige økosystemer, og de få eksisterende undersøgelser viser for eksempel, at bevarelsen af floraens biologisk mangfoldighed er afgørende for at modstå negative effekter af klimaændringer.

Vi foreslår, at fokusering på at beskytte biologisk mangfoldighed i stedet for at beskytte eller forbedre visse funktioner er en sikrer tilgang i betragtning af den aktuelle tilstand af økologisk viden. Fortalere for rewilding bør nøje overveje metodens potentiale for vidtrækkende konsekvenser og deltage i og støtte grundlæggende forskning, der opstiller scenarier for den fremtidige tilstand af økosystemer efter rewilding.

Vi

Seniorforsker Jesper Bak er **blevet beskyldt** for "uredelighed", fordi han er skeptisk over for rewilding.

foreslår ikke, at bevaringsbiologer opgiver eller blot ser passivt til at økosystemer nedbrydes, og når arter går tabt, eller nye arter fremkommer. I stedet går vi ind for proaktive og aggressive restaureringsprojekter, velplanlagte udryddelsesprogrammer (f.eks. udryddelse af geder på Galapagos-øerne) og en bedre forståelse af virkningerne af genindførelse af arter på biodiversitet, funktioner og tjenester af økosystemer i forbindelse med intens arealanvendelse og igangværende klimaændringer.

Endelig går vi ind for en robust cost-benefit-analyse, hvor omkostningerne og fordelene er både socioøkonomiske og økologiske, inden ethvert projekt baseret rewilding sættes i gang. Ressourcerne er begrænsede, så prioritering af ressourcer med hensyn til arbejdskraft og direkte økonomiske omkostninger for et bestemt projekt kommer altid med en negativ pris for andre projekter, der kunne opretholde og bevare biodiversitet.

Bevarelse og forbedring af økosystemfunktioner og -tjenester via rewilding åbner fem kæmpe områder med ukendte konsekvenser på tværs af socioøkonomiske og naturlige skel:

- Biologisk mangfoldighed: kaskadevirkninger og usikker videreførelse af økologiske samfund efter rewilding.
- Biokontrol/invasioner: påvirkninger og håndtering af genindførte arter og spredning af skadedyr i naturlige økosystemer.
- Tab af økosystemtjenester: negative feedbacks i nøgletjenester på grund af deres komplekse svar på ændringer i økosystemfunktioner.
- Konflikt med samfundet: håndtering af sameksistens af vilde dyr og mennesker.
- Økonomi: mangel på cost-benefit-analyser.

Pandora^{*)} åbnede kassen og frigav ondskab, men fandt også Elpis, håbets ånd. Truslerne mod biodiversiteten mens vi bevæger os dybere ind i den sjette store masseudryddelse på grund af efterstræbelse, spredning af invasive arter, fortsat ødelæggelse af levesteder og de igangværende klimaændringer er mange og vil kræve hårdt arbejde, årvågenhed og kreativitet fra de forskere, naturbeskyttere og beslutningstagere, der går ind i kampen.

Vores håb er, at det hårde

Dette billede af Pandora med æsken er skabt af **Frederick Stuart Church**.

arbejde vil bygge på detaljerede

økologiske teorier og giver klare bevaringsfordele for al biodiversitet – og ikke kun muligheden for at se store, vilde dyr strejfe rundt i landskabet.

**) Pandoras æske er et udtryk, som henviser til græsk mytologi. Pandora er hovedperson i en oldgræsk fortælling, gengivet hos Hesiod i hans Værker og dage. Her fortælles, at hun var den første kvinde, som Hefaistos skabte af fugtig jord efter Zeus' befaling, da Prometheus havde bragt ilden tilbage til menneskene. Zeus satte Athene til at undervise hende i kvinders vis; Afrodite gav hende ynde og evne til at forføre, og Hermes et lumskt sind. Da Athena og hora'erne til sidst fik hende pyntet med gyldne smykker og blomster, kaldte guderne hende "Pandora" – græsk for "alles gave". Hun fik en lukket krukke (fejlagtigt oversat til "æske", og Hermes førte hende til Prometheus' griske og ubegavede bror Epimetheus, der trodsede Prometheus' advarsel mod at modtage nogen gave fra Zeus. Før den tid havde menneskene levet uden sorg eller besvær; nu åbnede Pandora sin æske (krukke), og alle verdens ulykker steg op af den og bredte sig over landene; håbet blev dog tilbage, for det nåede ikke at undslippe, før Pandora igen fik sat låget på. Kilde:*

Wikipedia.

Andre populære indlæg:

[Faunastriber og planteværn](#)

[Forskere: Den danske urskov var tæt og ikke synderligt påvirket af elge og urokker](#)

Relaterede

Al den snak om rewilding – lyt og lær!

14. juli 2021
In "rewilding"

Århus-forsker: Rewilding passer ikke til al natur

28. juni 2019
In "Natur"

Skal vi genskabe Jurassic Park i Vestjylland?

21. juni 2020
In "Biodiversitet"

rewilding

Kjeld Hansen

Uddannet journalist fra DJH. Har altid arbejdet som freelance og som forfatter. Driver et lille økologisk landbrug på Stevn.

Kommentarer

Holger Øster Mortensen | 2. AUGUST 2019 AT 7:44 | [REPLY](#)

Mange steder på Bornholm afgræsses store og små naturområder af mange hundrede får – angiveligt for at passe på naturen. Men antallet af sommerfugle og insekter styrtdykker i disse områder. A L L E menneskeskabte aktiviteter i naturen vil påvirke denne. Og Danmark har reelt ikke vild natur tilbage.

[Like](#)

Lars Brøndum | 2. AUGUST 2019 AT 11:45 | [REPLY](#)

Rewilding er en NATURforvaltningsmetode, så hvis formålene med plejen af specifikke arealer er bevarelsen af et KULTURLandskab som fx fladedækkende lyngheder, golfbane-lignende parklandskaber eller udplantede fyrreplantager, så har du ret, her er rewilding næppe en metode, der egner sig vanvittig godt til dette.

Hvis arealerne er for små og for ensartede, så giver rewilding heller ikke mening. Arealerne skal være store nok til at understøtte en bestand af planteædere hele året igennem og skal samtidig være så varieret, at den tilbyder dyrene de forhold de kræver i forbindelse med fx føde og ly, som de har behov for.

Rewilding bygger på de på et princip om at genskabe de processer og dynamikker, der ville være til stede i naturlige og velfungerende økosystemer og dermed lade naturen om at forvalte sig selv – sådan som naturen har fungeret i millioner af år inden mennesket opstod og inden mennesket fik udryddet de store planteædere, fik lagt jorden under plov og fik fortrængt den øvrige biodiversitet ud på marginalerne.

Dette blogindlæg viser tydeligt noget af det, der er et stort problem for den danske

naturforvaltning – mange af dem, der ynder at kalde sig selv for “naturforkæmpere” herhjemme er i virkeligheden ikke interesseret i vild natur, det er de velplejede kulturlandskaber som de søger at fremme.

I øvrigt er det eksempel med det hestegræssede areal i Syddjurs, som du omtaler, ikke et eksempel på rewilding. Her er der i stedet tale om et mindre areal, der ikke vil kunne rewildes i kraft af sin størrelse og udformning, der i stedet alene er blevet vintergræsset med hest.

Like

Allan Høxbroe | 2. AUGUST 2019 AT 12:08 | REPLY

Lige så indlysende dumt det er, at sætte geder til at græsse Galapagos-øerne, lige så indlysende gavnlige har store græssere været for biodiversiteten gennem årtusinder i åbne landskaber. Dén sunde kerne i rewilding er således veldokumenteret og bør vel anerkendes som det primære, før snakken bliver om geder o.l.

Like

Peter Junge | 14. JULI 2021 AT 11:31 | REPLY

Lige så gavnlige har store græssere været for bio diversiteten.

Det er dit udsagn !

Der bliver jo ikke reelt sagt, at store græssere IKKE dur til noget iht. bio diversitet.

Det der åbnes op for i diskussionen – er jo eksempelvis om der ligger undersøgelser – omkring cost Benefit på Rewilding,

Det gør der ikke.

Rewilding er ca. 10 gange så dyr, som øget bio diversitet igennem hydrologi.

Øget vandspejl i skove og enge.

Rewilding har et KÆMPE problem.

De store græssere udsættes på givne arealer, for at lave et græsningstryk på dette areal. Ved at holde græsset nede ved hjælp af store græssere, kan “svage blomster/arter, få fodfæste i en mere lysholdig jord”.

Dette er der ingen tvivl om dette er rigtigt.

Men problematikken ligger i mængden af store græssere – på et x stort areal.

Hvis mængden af store græssere er korrekt, om sommeren, for at holde græsningstrykket på plads.

Så er denne “sommer mængde af store græssere er – ALT ALT for stor – til vinterens langt mindre mulige føde mængde. (det er almindelig kendt, at der er op til 90% mindre føde, i vintermånederne end i sommer månederne.

Så med den “store flok sommer store græssere” om vinteren, begynder disse store græssere, at sulte allerede i november – december måned.

I januar februar måned, er deres huld score så lav, (så underernæret), at dyrlæger ser sig nødsaget til, at aflive i mellem 55-70% af områdets store græssere.

De biologer der styrer disse Rewilding parker, (Mols Lab Morten Dewald Drøgemøller Hansen, nægter 100% at de store græssere må menneske fodres.

Så eneste udvej – for de underernærede store græssere – er bolt pistolen – og op på lastvogn – med det døde dyr, som leveres til Ree Dyrepark – som løve foder.

Nu kommer vi til april – maj måned, nu har Rewilding parken igen fået et problem.

Den mængde store græssere – der er tilbage – magter IKKE at holde græsnings trykket på areal x på plads.

Så her går Rewilding parken ud og investerer i de manglende 50-70% store græssere, så græsnings trykket kan blive som sidste år.

Og denne historik vil så gentage sig i det uendelige.

Dette er super omkostnings tungt.

Så det ene udelukker ikke det andet – men i henhold til en cost Benefit analyse – burde Rewilding være en særdeles stor sjældenhed.

Loading...

Karsten Jakobsen | 2. AUGUST 2019 AT 14:03 | REPLY

Jeg forstår simpelthen ikke diskussionen. Vi vil gerne have mere natur i Danmark – ik?

Den simpleste måde må dog være find/køb/lej et passende stort område, opsæt et tretrådet elhegn rundt om det hele. Et tretrådet hegn tillader de fleste dyr at passere. Luk et passende antal store græssere der ind og lad det være i fred. Lad det udvikle sig i fred for yderligere indgreb og ingen fritidsaktiviteter. Adgang til arealerne er på eget ansvar. Det må jo udvikle sig til natur i egen mening. Hvad i alverden skal der bruges cost-benefit analyser til? Det virker som om der nogen der gerne vil tjene nogle penge på hele denne proces og ikke er interesseret i mere natur – for naturens skyld.

Loading...

Pingback: [Nej tak til hegn – det haster mere med plads til naturen | | Gylle.dk](#)

Pingback: [Al den snak om rewilding – lyt og lær! | Gylle.dk](#)

Skriv en kommentar

Skriv din kommentar her...